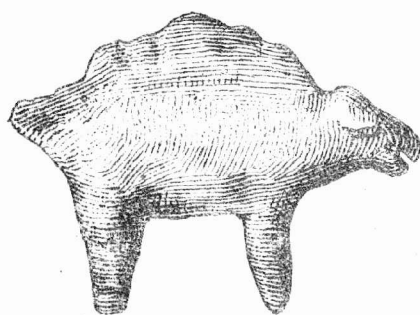

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
pobočka v Brně

*přehled
výzkumů
1959*

BRNO 1960

PD 1520/1959 (1960.)

23243/60

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1959

Vydává: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,
Stalinovy sady 19/23.

Odpovědný redaktor: dr. Josef Poulík.

Výkonný redaktor: dr. Jiří Říhovský.

Redaktor: dr. Anna Medunová.

Překlady: prom. hist. R. Tichý a E. Tichá.

Kresby: Jaroslav Jaša.

Na titulní stránce: Hliněná figurka z pohanského obětiště
v Mikulčicích.

Vydáno jako rukopis - 300 kusů - neprodejné.

Die Grabung auf dem Burgwalle "Valy" bei Mikulčice im Jahre 1959.

Marie Kostelníková

Das Jahr 1959 erbrachte ebenso wie die vergangenen Jahre unerwartete Funde aus dem Burgwalle "Valy" bei Mikulčice. Unter der Leitung von Dr. J. Poulik, Direktor des Archäologischen Instituts, Zweigstelle in Brno, wurden hier die Arbeiten auf der Fläche von 2750 m² beendet und eine neue Fläche, im Ausmasse von 1450 m² abgedeckt.

Mit der Sonde FO, nördlich der erst entdeckten Bauten auf dem Burgwalle, wurde ebenfalls ein Teil des Walles freigelegt. Auch hier befand sich, wie in den vergangenen Jahren, eine mächtige Steindestruktion und wiederum konnte bestätigt werden, dass nach dem Verfall dieser grossmährischen Stadt, in der Zeit, als auf ihren Ruinen im 10. und 11. Jahrh. eine neue Niederlassung entstand, ihre Bewohner den Lehm vom Walle zur Herstellung eines tönernen Backofensystems an inneren Wallrande benützten.

Im Inneren der Burganlage kam es auf der neuabgedeckten Fläche nördlich des Palastes zu einer bedeutenden Entdeckung. In einer Siedlungsgrube aus dem 7. und 8. Jahrh. befanden sich auf dem Boden zwischen Klümpchen gebrannten Lehm, tönernen Figürchen und stylisierte menschliche Gestalten. Der Leiter der Grabung Dr. J. Poulik bereitet für die nächste Zeit eine Publikation dieses unikaten Fundes vor.

Nach Beendigung der Grabung rund um die 4. Kirche, wo wir auf eine sehr dichte Schichte der Ältesten Besiedlung mit Wohnobjekten und einer Reihe von tönernen Backöfen stiessen, trat man an die Flächenabdeckung im östlichen Teile der Burganlage, in nächster Nähe des Walles heran. Obwohl sich hier im Ackerboden nicht sehr viel Spuren von gemauerten Bauten zeigten, vielleicht deshalb, weil hier der Boden schon längere Zeit nicht bearbeitet war, gelang es uns, eine ausgedehnte Baudestruktion mit Mörtel und kleinen Steinen abzudecken. Die Grabung an diesen Stellen war zwar im heurigen Jahre nicht beendet, aber die Funktion des Baues konnten wir bereits bestimmen. Es handelt sich um die fünfte Kirche auf dem Burgwalle. Die erhaltenen Originalmauern ermöglichen eine verhältnismässig sehr genaue Rekonstruktion der Fundamentlinien. Im Inneren des Baues befanden sich ursprünglich Gräfte, die jedoch ein gleiches Schicksal, wie viele andere Gräber und Gräfte auf dem Burgwalle in der Umgebung der gemauerten Bauten ereilte; sie wurden gänzlich ausgeraubt. Trotzdem hier also die Archäologen kein reiches Grabinventar erwarten, ist die Abdeckung dieser Kirche sehr wichtig, da sie nicht nur weitere Anlässe zur Erkenntnis des grossmährischen Kulturniveaus und der Baukunst erbringt, sondern wiederum auch ein Thema zu Betrachtungen über die Bedeutung dieses grossmährischen Burgwalles gibt.

Die Entdeckungen auf dem Burgwalle wurden in der Tagespresse und Zeitschriften veröffentlicht. Ihr Wiederhall war wieder stark; den Burgwall besuchten mehr als 12000 Personen. Der Kreisverlag in Gottwaldov gab einen umfangreichen speziellen Führer für die Ausgrabung aus. Die Angestellten der Expedition installierten dann eine provisorische Ausstellung der Funde und Fotografien im Baue, der zum Schutze ober der zweiten Kirche errichtet wurde.

Bemerkungen :

J. Poulík, Velkomoravské hradiště Mikulčice, Gottwaldov 1959.
Derselbe, Zeugenschaft uralten Ruhmes, Tschechoslowakei 3 1959.
Derselbe, The Latest Archeological Discoveries From the Period
of the Great Moravian Empire, Historica I, Praha 1959,
7-70.

- - - - -

Rok 1959 přinesl jako minulá léta opět neočekávané nálezy na hradišti "Valy" u Mikulčic. Pod vedením ředitele Archeologického ústavu, pob. v Brně, dr. J. Poulíka zde byly dokončeny práce na ploše 2750 m² a odkryta nová plocha o rozloze 1450 m².

Sondou FO severně od prvních staveb objevených na hradišti, byla uvolněna také část valu. I zde se nacházela, stejně jako v minulých letech, mohutná kamenná destrukce a opět se potvrdilo, že po zániku tohoto velkomoravského města, v době, kdy na jeho rozvalinách vznikla v 10. a 11. století nová osada, využili její obyvatelé jílu z hradeb k vybudování soustavy hliněných pecí přímo na vnitřním okraji valu.

Uvnitř hradeb došlo k významnému objevu na nově odkryté ploše severně od paláce. V jedné z jam osídlení ze 7. a 8. století se nacházely na dně mezi hrudkami pálené hlíny hliněné figurky a stylisované postavy lidské. Vedoucí výzkumu dr. J. Poulík připravuje v blízké době publikaci tohoto unikátního nálezu.

Po dokončení výzkumu kolem 4. kostela, při čemž se přišlo na velmi hustou vrstvu nejstaršího osídlení s obytnými objekty a řadou zbytků hliněných pecí, se přikročilo k odkryvu plochy ve východní části hradiště v těsné blízkosti valu. Ačkoliv se zde v ornici původně nejevilo příliš mnoho stop po zděné stavbě, snad proto, že zde již delší dobu nebyla půda obdělávána, podařilo se odkryt rozsáhlou stavební destrukci s maltou a drobným kamením. Výzkum v těchto místech nebyl sice letošního roku dokončen, ale funkci stavby již bylo možno určit. Jde o pátý kostel na hradišti. Zachované originály zdíva umožní poměrně velmi přesnou rekonstrukci základových linií. Uvnitř stavby se původně nacházely hrobky, které však stihl stejný osud, jako mnohé jiné hroby a hrobky na hradišti v okolí zděných staveb; byly zcela vyloupeny. Přesto, že zde tedy archeologové neočekávají bohatý hrobový inventář, je odkryv tohoto kostela velmi závažný, protože podává nejen další podněty k poznání velkomoravské kulturní úrovně a stavitelství, ale opět dává námět k úvahám o významu tohoto velkomoravského hradiště.

Objevy na hradišti byly zveřejňovány v denním tisku a v člancích časopisů. Jejich odezva byla opět silná; hradiště prohlédlo více než 12.000 návštěvníků. Krajské nakladatelství v Gottwaldově pro ně vydalo obsáhlého průvodce po výzkumu. Pracovníci expedice pak připravili a instalovali prozatímní výstavku nálezů a fotografií v budově památníku vystavěného nad druhým kostelem.